

[Stensballe.]

konservative Folkeparti har stillet i det andet høje Ting.

For Sveriges Vedkommende er det oplyst, at man dér har indført Forholdstalsvalgmaaden paa et noget tidligere Tidspunkt, end vi gjorde her i Landet. Der vælges til den svenske Rigsdag 230 Medlemmer i alt i 28 Kredse, som altsaa svarer til de svenske Län, hvortil kommer Stockholm, Gøteborg, samt de fire store skaanske Byer, der danner 3 særlige Bykredse. Her sker Fordelingen af Mandater mellem Kredsene efter Folketal, og det er interessant at bemærke sig, at Tillægsmandatsystemet har man ganske afvist i vort Naboland Sverige.

Der foreligger en Udtalelse fra den Kommission, som Svenskerne havde nedsat forud for deres Valglovs Givelse. Det hedder deri:

„Indførelse af Tillægsmandater er man ligeledes imod, da man mener, det er uheldigt, at der absolut skal gennemtvinges en ensartet Partifordeling for hele Landet, hvorved Partimomentet fremhæves paa det personlige Synspunkts Bekostning og Valget i højere Grad „mekaniseres“. Man ønsker ikke at gennemføre Forholdsmæssigheden saa stærkt, at det gaar ud over andre vigtige Hensyn.“

Saa vel i Norge som i Sverige har man altsaa undladt at føre Forholdtalsvalgmaaden ud i dens Karikatur.

Det er ogsaa interessant at gøre sig bekendt med, hvad de sagkyndige i Indenrigsministeriet har meddelt Folketingsudvalget om Tillægsmandaterne. Jeg citerer her, hvad Hr. Harald Petersen udtalte i det andet høje Ting. Han sagde, at

„saavel efter den gældende Valglov som efter Regeringsforslaget vil Tillægsmandaterne fortrinsvis falde i de Amter, der har de største Stemmetal, altsaa i Almindelighed i de tættest bebyggede Amter. De sagkyndige føjer til, at disse tættest bebyggede Amter derfor efter Regeringsforslaget normalt vil blive overrepræsenteret, medens de tyndt befolkede ofte vil blive underrepræsenteret, fordi de sjældnere faar Andel i selve Tillægsmandaterne. Da Regeringsforslaget slagter en Række Kredsmandater og forvandler dem til Tillægsmandater, vil en Gennemførelse af Regeringsforslaget i sig selv forstærke den allerede herskende Overrepræsentation i de tættest befolkede Egne til Skade for de tyndt befolkede. Det er værdifuldt, at Ministeriets egne sagkyndige

gør opmærksom paa dette Forhold, selv om det er beklageligt, at den højtærede Minister ikke har reageret over for en saadan fundamental Kritik af hans eget Forslag“.

Jeg tror ikke, det er heldigt for Folketystret og for Parlamentarismen i Danmark, at alle vigtigere Hensyn ved Valg til det folkevalgte Kammer tilsidesættes for den saakaldte matematiske Retfærdighed, navnlig ikke naar henses til Grundlovens § 32. Derved saa godt som sprænges Forbindelsen mellem Rigsdagsmanden og Vælgerne. Ved yderligere at basere Folketingets Sammensætning paa Tillægsmandater gøres det repræsentative System udflydende, Partimomentet trækkes frem paa det personlige Synspunkts Bekostning og gør Valgloven til Mekanik. Jeg har mindre imod at slette Kredsene i København og gaa over til det rene Forholdstalsvalg herinde, saaledes som det skete ved Loven af 1915, men ude i Landet, hvor der er større Muligheder for det personlige Forhold mellem Rigsdagsmand og Vælger, dér ønsker jeg at beholde Kredtvalg i størst mulig Udstrækning og Suppleringsmandaterne indskrænket saa meget som muligt, om ikke helt afskaffet, hvad jeg helst saa.

Jeg skal i øvrigt, hvad Venstres Synspunkter angaar, henvise til Folketingsudvalgets Betænkning Side 2—3, hvor Partiets Maal efter videre Forhandling er opført i 5 Punkter, som jeg ikke skal trætte det høje Ting med at oplæse; dem kan ethvert Medlem, der har Interesse derfor, jo selv gøre sig bekendt med.

Jeg kan altsaa ikke tjene den højtærede Indenrigsminister i at anbefale hans Lovforslag. Der kunde være Tale om at henvise Lovforslaget til Behandling i et Udvalg, for at man dér kunde prøve, om det kunde lykkes at faa opsat Ændringen af Valgloven, til Kommissionen har afsluttet sit Arbejde. Dette forekommer mig at være det naturligeste i Stedet for at sætte en Lap paa Loven nu, lige før den skal til virkelig Gennemprøvelse. Men eftersom den højtærede Indenrigsminister end ikke har været tilbøjelig til at tage Hensyn til sine egne sagkyndiges Paavisning af, at hans Ændringer virker til yderligere Ugunst for de mindre tæt befolkede Egne, men fremdeles hævder, at han vil fremme den matematiske Ligelighed paa Trods af Grundlovens Bestemmelser; er jeg nærmest stemt for ikke at fremkomme med et Forslag om Udvalgsbehandling, selv om det kunde være interessant nok at blive gjort bekendt med det Materiale, som Ministeriet har tilstillet Folketingsudvalget. Men